Łódź, 11/VIII 1919 r.
Nr. 213

Cena pojedyńczego numeru 20 fen.

Rok założenia 1897

ROZWÓJ

dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Poniedziałek, dnia 11 sierpnia 1919 roku.

Cena prenumeraty: w ŁODZI: Kwartalnie Mk. 14.40, Miesięczn. „ 4.80. Za roznoszenie 70 fen. miesięcznie. Z przes. pocztową: Kwartalnie Mk. 19.50, Miesięczn. „ 6.50

Redakcja w Łodzi Al. Kościuszki 41. TELEFON 28.

Z Warszawy i z biur ogłosz. warsz. ogłoszenia do „Rozwoju" przyjmuje wyłącznie **Centralne biuro ogłoszeniowe Związku prasy prowincjonalnej** — Zgoda № 1 w Warszawie.

Kalendarzyk:
Pon. 11.VIII Zuzan i Dygny
Wt. 12.VIII Klary i Hilarji.
Śr. 13.VIII Hipolita i Kasjana.
Czw. 15.VIII Wig. Euzebjusza

CENA OGŁOSZEŃ: **Przed tekstem** lub **w tekscie** 2 marki, **za tekstem** 65 fenigów, **nekrologi** 1 marka za wiersz petitowy. **Drobne ogłoszenia** 10 fen. wyraz. Najmniej 80 fen. Ogłoszenia zamiejscowe 10 procent drożej. **Artykuły** bez oznaczenia honorarjum uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój": w PABJANICACH u p. Groblińskiego, Nowy Rynek, Kiosk; w ZGIERZU u p. Lacha, Kiosk.

OGŁOSZENIE.

Doszło do mej wiadomości, że ludność wiejska urobiła sobie przekonanie, że po nowych zbiorach handel zbożem będzie zupełnie wolny.

Niniejszym zawiadamiam producentów zboża, że handel zbożem jest nadal wzbroniony i zawarte już umowy z osobami prywatnemi na sprzedaż tegorocznego zboża są nieważne.

Wydana przez Sejm świeża ustawa o obrocie zbożem, która będzie w tych dniach podaną do publicznej wiadomości, nadaje prawo skupu zboża jedynie Państwu lub przez Państwowy Urząd Zbożowy upoważnionym.

Osoby, które postąpią wbrew niniejszego ogłoszenia, będą karani za lichwę żywnościową na zasadzie dekretu Naczelnika Państwa z dnia 11-go stycznia 1919 r.

1615 1

Komisarz Rządowy powiatu Łódzkiego
(—) A. REMISZEWSKI.

Łódź, dnia 11 sierpnia 1919 r.

Pościg za rozbitym nieprzyjacielem.

Wielka zdobycz, 2,800 jeńców, 4 działa, 12 lokomotyw, 250 wagonów. Szeptycki w Mińsku.

Warszawa, 10 sierpnia (PAT) Komunikat sztabu generalnego wojsk polskich.

Front litewsko-białoruski: Pobity w ostatnich walkach nieprzyjaciel cofa się na Borysów, Bobrujsk i Szack. Południona zaś grupa nieprzyjacielska stara się przebić na Słuck. Na całym froncie ścigają nasze wojska cofającego się nieprzyjaciela. Środkowa grupa opanowała Kojdanów i Stołpce. Kawalerja działa na tyły nieprzyjacielskie w kierunku na Szack.

Obliczona dotąd zdobycz wynosi 2800 jeńców, 68 karabinów maszynowych, 4 armaty, 12 lokomotyw, 250 wagonów, 3 pancerne samochody i znaczny materjał wojenny.

Dnia 9 sierpnia wkroczył do Mińska dowódzca frontu litewsko-białoruskiego generał Szeptycki ze swym sztabem. W mieście panuje spokój i ruch normalny.

Front wołyński: Walka w toku.

Front galicyjski: Bez zmiany.

W zastępstwie szefa sztabu generalnego
Haller, *pułk.*

Jak zdobyto Mińsk.

Sforsowanie Ratomki.

(Od wł. Korespondenta.)

Wilno, 10-go sierpnia. Walka pod Mińskiem trwała około 7 godzin. Belszewicy trzymali się uporczywie, aż wreszcie przełamała nasza armja front. Popłoch ogarnął czerwonych birów, którzy w popłochu cofać się poczęli. Największa część armji posunęła się w stronę Bobrujska. Wojskom polskim dopomogła bardzo ta okoliczność, że wcześnie sforsowała rzekę Ratomkę, prawy dopływ Swisłoczy.

Wrażenia w Wilnie.

Wilno, 10 sierpnia (wł.) W piątek około godziny 6 i pół wieczorem polskie wojska wkroczyły do Mińska. Ludność polska witała ich uroczyście i ze łzami w oczach. Na twarzach wybladłych pojawiły się po raz pierwszy uśmiech radość. Żydzi przyjmowali wojska polskie z zaciśniętemi zębami, patrzyli na nie dziwnie zawistnem okiem. Do polaków dołączyli się białorusini, którzy z niesłychaną szczerością witali żołnierzy.

Dzielne pułki poznańskie w boju.

(Od własnego korespondenta).

Wilno, 10 sierpnia. Od północy szły dzielne wojska poznańskie i na froncie przeszło 200-kilometrów długim zajęli odcinek w okolicy drogi żelaznej Zasław—Mińsk, gdzie wyparło z impetem nieprzyjaciela. Dzielne wojska poznańskie szły, jak zawierucha, zmiatając przed sobą śmieci bolszewickie. Ten atak poznańczyków nie mało przyczynił się do zadania klęski, jaką pod Mińskiem ponieśli bolszewicy.

Lewe skrzydło armji polskiej ruszyło z niesłychanym temperamentem na południe od Grodka Siemikowskiego w kierunku wschodnim ku wsi Zacienin, prąc czerwonogwardzistów całą siłą ku południowemu wschodowi. Tyły zajęła polska konnica. Od tej chwili zaczęło się silne dziesiątkowanie nieprzyjaciela, który prawdopodobnie zatrzyma się dopiero na wschodnim brzegu Berezyny.

Uroczystości w Wilnie.

Naczelnik Państwa przybył do Wilna w dn. 1 sierpnia. Na dworcu przepełnionym publicznością witali go generałowie. W dniu następnym przyjął delegację komitetu organizacyjnego uniwersytetu wileńskiego z prof. Ziemackim na czele, przyjął też Morgentaua, a później biskupa Matulewicza, którego wkrótce rewizytował.

Przeciego dnia Naczelnik Państwa wysłuchał uroczyście mszy św. w kościele Ostrobramskim, poczem dokonał uroczyście otwarcia szpitali na Antokolu.

Po południu odbyło się w ogrodzie bernardyńskim wielkie zgromadzenie ludowe w sprawie postawienia w Wilnie pomnika o wolności. Wśród owacji i mów entuzjastycznych wręczono Komendantowi dyplom na członka honorowego komitetu budowy. W pochodzie z orkiestrą odprowadzono Naczelnika Państwa tryumfalnie do jego automobilu. Gdy Naczelnik wyszedł żołnierze wnieśli go na rękach do pałacu. Następnego dnia Naczelnik Państwa pojechał do głównej kwatery frontu litewsko-białoruskiego i objazd frontu, a nazajutrz wieczorem powrócił do Wilna.

Dzień 6 sierpnia stał się żywym wyrazem radości, miasto było udekorowane. Uroczysta msza polowa odbyła się na placu Łuckim. Po kazaniu wręczono Komendantowi sztandar dla 1 i 5 pułku piechoty i odbył się przed nim przegląd wojsk. Na popołudniowym konkursie sportowym wręczył Naczelnik Państwa żołnierzom nagrody. Wieczorem odbyły się przedstawienie i raut na cześć Naczelnika Państwa.

Zamojski u Poincarego.

Lyon, 10 sierpnia (PAT.) Maurycy hr. Zamojski, ambasador polski w Paryżu, wręczył w sobotę po południu listy uwierzytelniające prezydentowi Poincaremu.

Chcą należeć do Polski.

Gdańsk, 10 sierpnia. (PAT.) „Gazeta Gdańska" zamieszcza protesty ludności powiatu bytowskiego, który ma pozostać przy Niemczech.

Nie chcą niezawisłej Litwy.

(Od wł. korespond.)

Warszawa, 11 sierpnia. Pisma żargonowe w doniesieniach z Kowna przynoszą niesprawdzoną dotąd wiadomość, jakoby angielska Misja wojskowa zawiadomiła rząd litewski, że o niepodległej Litwie nie może być mowy. Wobec tego szowiniści litewscy dążą do zjednoczenia Litwy z Rosją.

Niemcy agitują.

Gdańsk, 10 sierpnia. (PAT.) Wychodzący w Szczytnie na Mazurach „Mazur" donosi, że niemcy na Mazurach przeprowadzają w ostatnim czasie ciągu liczne aresztowania oraz rewizje w poszukiwaniu broni i t. p. Niemcy prowadzą przy pomocy urzędników agitację przeciw Polsce, a robotników, pochodzących z Polski, usuwają przemocą na Pomorze.

Jak się odbędzie plebiscyt na Śląsku.

Katowice, 10 sierpnia (PAT.) „Gazeta ludowa" ogłasza postanowienia dotyczące plebiscytu na Górnym Śląsku, które w strzeszczeniu brzmią. 1) cały kraj będzie oddany pod zarząd ententy. Wybory do władz komunalnych odbędą się na podstawie demokratycznej. Dla wszystkich przestępców politycznych wydana będzie amnestja, 2) w głosowaniu biorą udział zarówno mężczyzni jak i kobiety, którzy ukończyli 20 lat życia, a więc urodzeni w oznaczonych w traktacie z d. 19 maja 1919 roku. Ojcowie ewentualnie matki przy głosowaniu podają ilość należących do rodziny osób, nie mających ukończonych 20 lat życia. Rząd niemiecki nie będzie czynił żadnych trudności tym, którzy mieszkają poza okręgiem głosowania, a będą chcieli przystąpić do głosowania. Opuścić mają kraj urzędnicy, zwłaszcza przewodniczący regencją i jego decernenci, landraci, nadburmistrze, burmistrze, sołtysi, wójtowie, radcy i komisarze policyjni, urzędnicy górnicy, inspektorowie budowlani, podatkowi inspektorowie oraz inspektorowie szkolni. Pozostali urzędnicy komunalni i państwowi i fabryczni i kopalniani nie mogą uprawiać żadnej agitacji pod grozą wygnania i kary dyscyplinarnej, 4) wojsko i żandarmerja ma opuścić kraj. Rady robotniczo-żołnierskie muszą być rozwiązane, członkowie zaś tych rad pochodzące z innych okręgów, muszą opuścić kraj do 10 dni, 5) Niemcy muszą pozostawić wszystkie urządzenia komunikacyjne i wogóle cały materjał potrzebny do uruchomienia ogólnej komunikacji wedle stanu z dnia 18 lipca 1918 r. Niemcy nie będą czynili żadnych trudności w przewozie, zwłaszcza w przewozie artykułów żywności i w wywozie tych towarów, które były wywożone w czasie przed wojną, 6) przy zastosowaniu tych warunków plebiscyt odbędzie się najpóźniej 3—6 miesięcy po zajęciu kraju przez ententę. Głosowanie odbędzie się w niedzielę.

Sensacyjne rewelacje o organizowaniu armji rosyjskiej kosztem i na szkodę Polski.

(od wł. korespondenta.)

Warszawski świat polityczny, pisze „Goniec Krakow.", znajduje się pod wrążeniem sensacyjnych rewelacji na temat współudziału niektórych czynników rządowych w agitacji werbunkowej na rzecz armji rosyjskiej, prowadzonej przez działaczy **rosyjskich**, **w Polsce**. Punkt zborny ochotników rosyjskich znajduje się w Mitawie, gdzie mieści się kwatera główna księcia Liewena. Polskie ministerjum skarbu za rządów p. Karpińskiego udzieliło na ten cel pół miljona rubli, która to suma ma być pokryta przy ewentualnem rozrachunku między Polską a Rosją konstytucyjną. Na agitację werbunkową w Polsce wydano dotychczas 200.000 rubli. Komitet werbunkowy korzysta pozatem z pomocy ententy. Dotąd wysłano do armji ks. Liewena 3,200 ochotników, wśród których znajduje się 2000 jeńców żołnierzy rosyjskich, wziętych do niewoli przez wojska polskie w czasie ostatnich walk na froncie wschodnim. Zaniepokojenie warszawskich sfer staje się tembardziej zrozumiałem, że ogół dowie się ze sprawozdania kresowego biura prasowego, iż owa rzekoma armja antybolszewicka ks. Liewena jest po prostu tylko organizacją, zmierzającą do knowań na Litwie przeciw wynikom, jakie rząd polski już osiągnął w znacznej mierze na drodze zbliżenia dwóch bratnich narodów, związanych unją prastarą. Jest rzeczą charakterystyczną, że organ umiarkowanej prawicy „Kurj. Warsz." drukując powyższe rewelacje żąda od sfer miarodajnych wyjaśnienia, celem zaspokojenia zadziwionego powyższymi faktami ogółu polskiego.

Reakcyjna armja ks. Liewena werbuje żołnierzy w Warszawie

„Kurjer Warszawski" zamieszcza rewelacje, o reakcyjnej armji ks. Liewena, której agenci rozwijają akcję w samej Warszawie.

Mianowicie w jednej z kawiarni przy Krakowskiem Przedmieściu pułkownik rosyjski w pełnym uniformie trzymając w ręku pęk banknotów, rozdzielał je podoficerom i oficerom, którzy utworzyli ogonek. Pokazało się, że to był agent ks. Liewena, który werbował ochotników do jego armji.

Współpracownik „Kurjera Warszawskiego" zwrócił się w tej sprawie do Komitetu rosyjskiego w Warszawie, a tam mu powiedziano, że rząd polski, a mianowicie poprzedni minister skarbu p. Karpiński dostarczył Komitetowi na ten cel 500 tysięcy marek, a z tego Komitet wydał już 200 tysięcy marek i wysłał dotychczas do ks. Liewena 3,200 ochotników, przeważnie byłych wojskowych rosyjskich.

Ponieważ te informacje wydały się niewiarogodne „Kurjerowi Warszawskiemu", przeto jego współpracownik udał się do „Kresowego Biura Prasowego", gdzie otrzymał inne wiadomości. Mianowicie wedle Biura Prasowego armja ta nie ma być zawiązkiem nowych sił rosyjskich do walki z bolszewizmem, lecz narzędziem do przeszkodzenia porozumieniu pomiędzy Polakami a Litwinami i do popsucia tego, co w sprawie porozumienia tego rząd polski dotychczas zdziałał.

„Kurjer Warszawski" domaga się od rządu w tej sprawie zasadniczego wyjaśnienia.

Wykrycie nowego członka ochrany w armji polskiej.

(Od własnego korespondenta.)

Warszawa, 10 sierpnia. — Kierujące sfery wojskowe poczyniły energiczne kroki celem wyeleminowania z polskiego korpusu oficerskiego osobników podejrzanych, którzy przedtem pozostawali w służbie carskiej. Po podpułkowniku Łatyninie przyszła obecnie kolej na podpułkownika Englà, który przed wojną pełnił funkcje w ochranie rosyjskiej w Radomiu, a obecnie przeniósł się do wojska polskiego, gdzie uzyskał stopień podpułkownika. Engel, który jest syonistą, odnosił się podczas swej służby wojskowej z nienawiścią do wszystkiego co polskie i stale twierdził, że nie umie po polsku. Dochodzenia w tej sprawie są w toku.

Agitatorzy rosyjscy i ukraińscy mnożą się.

Pisma warszawskie donoszą, że w miejscowości Poturcze pod Łuckiem aresztowano znanego polakożercę duchownego rosyjskiego Archireja Witalisa z Poczajowa. Archirej Witalis rozwijał wrogą dla Polski agitację wśród ludności ruskiej, agitował przeciw armji polskiej i zorganizował bandy zbrojne na tyłach wojsk polskich.

Niezgoda w obozach socjalistycznych.

Paryż, 8 sierpnia (PAT). Donoszą z Lucernu: Na konferencji socjalistycznej w Luzernie wywiązała się bardzo ożywiona dyskusja w sprawie niemieckich socjalistów niezawisłych. Delegat Alzacji, Grünbach, poddał surowej krytyce taktykę tych ostatnich. Zwracając się do nich, Grünbach oświadczył, „popełniliście błędy". Wels przerwał słowami: „Popełnialiśmy błędy wzajemnie". Kilku delegatów francuskich zaczęło wołać pod adresem Welsa: „Zdradziliście wsz[...]ko". Wels zerwał się w pąsach i waląc pię[...] w stół, wołał: „Bardziej niż kiedykolwiek ob[...] jemy za naszymi argumentami". Bernstein [...] wiedział: „Istnieje w Niemczech grupa sparta[...]sowców, która pragnęła pogrążyć w nędzę [...] botników, a byłaby to nędza stokroć więk[...] jaką wywołać by mogła blokada". Socjaliści [...] zawiśli w owym strasznym momencie odmó[...] przyjęcia udziału w rządzie socjalistycz[...] Wielki to ich grzech.

Komisja rozstrzygnie spór o Cieszyńskie.

Lyon, 8 sierpnia (PAT). Rada najwyższa [...] otrzymaniu wiadomości, że konferencji czes[...] polskiej w Krakowie nie udało się dojść do [...]rozumienia w sprawie ks. Cieszyńskiego, zd[...]dowała się przekazać tę sprawę jednej z kom[...] konferencji pokojowej.

Wszędzie Niemcy.

Lyon, 8 sierpnia (PAT). Delegacja po[...] przedłożyła konferencji dokumenty, stwierdz[...]ce, że wojskami ukraińskimi i bolszewickimi [...]wodzą niemcy.

Wycofują wojska z Murmanu.

Londyn, 7 sierpnia (PAT). Generał Raw[...]son otrzymał rozkaz, aby bezzwłocznie udał [...] do Rosji z misją przeprowadzenia wycofa[...] wojsk angielskich z Archangielska i Murma[...]

Wylew Dunaju.

(Od wł. korespondenta).

Budapeszt, 10 sierpnia. Dunaj w tym r[...] nadzwyczajnie wylał. Szerokość jego w nie[...]rych miejscach doszła do tych rozmiarów, że [...] ludzkie nie dosięga lądu.

Wzrost Pragi Czeskiej.

(Od własnego korespondenta).

Praga, 10 sierpnia. Praga rośnie jak [...] drożdżach, liczą, że dziś dochodzi do 800[...] ludzi. Mieszkania trudno tu znaleźć. Wy[...] stolicy Czech nadwyraz uroczysty, ludzie [...] uszczęśliwieni. Robotnicy rwią się do pracy [...] dobra Ojczyzny. Władze czeskie z prezydente[m] Masarykiem zajęły zamek na Hradczanach. Ma[...]saryka uwielbiają tłumy.

KRONIKA.

— Jak im brakuje bardzo księży.

Do ks. arcybiskupa warszawskiego udal[i] dwaj posłowie do Sejmu pp.: Wolff i Spi[...]man, którzy przedstawili memorjał łódzkich [ka]tolików-niemców z prośbą o jaknajrychle[jsze] zainstalowanie w Łodzi księdza katolickie[go] który będzie odprawiał nabożeństwa dla k[ato]lików „mówiących po niemiecku". Księdza [...]kiego niema w Łodzi od listopada 191[...] J. E. ksiądz arcybiskup warszawski ob[...] w tych dniach wysłać do Łodzi takiego k[się]dza, który będzie zainstalowany przy kości[ele] św. Krzyża.

Najpierw nadmienić musimy, że w Ł[...] mało jest takich katolików, którzyby nie umie[li] polsku, robić więc dla nich specjalne nabo[żeń]stwa to doprawdy zbyteczne. Jest to wynik [...]kiejś pozakulisowej roboty, tem więcej, jeżeli [...] całym świecie odbywają się w kościele kato[lic]kim nabożeństwa w języku łacińskim, mowy [...] bardzo dobrze wygłaszają księża łódzcy! [...] nawet przy wielu naszych kościołach są ch[...] wotywne — niemieckie.

Wydział teologiczny ewangelicki z berliń[...]mi teologami, księża niemieccy katolicy w Ło[dzi] — oto wyraźna wskazówka, że niemcy ch[cą] w miastach naszych zaprowadzić ład z XV wie[ku].

— Hipoteka.

Komisja prawa cywilnego w minister[stwie] sprawiedliwości ukończyła projekt przepis[ów] o rozciągnięciu ustawy hipotecznej z r. 1[...] na dzielnice wschodnie. Rozporządzenie, o[bej]mujące nadto instrukcję hipoteczną, ma być [za]twierdzone przez komisarza jeneralnego z[iem] wschodnich. Urzędować będą trzy sądy okręgo[]we: w Grodnie, Wilnie i Łucku; w trzech ty[ch] okręgach obowiązywać ma polskie prawo hi[po]teczne.

— **O wykłady ewangielickiej teologji.**

Prasa niemiecka poruszyła sprawę otwarcia przy uniwersytecie warszawskim ewangielickiego teologicznego wydziału, domagając się wykładu w języku niemieckim na tym wydziale; wobec zaś braku profesorów—sprowadzenia ich z Berlina.

Zupełnie zbytecznie importować mamy profesorow berlińskich. Jest u nas sporo pastorów, którzy umieją dobrze języki: polski i niemiecki, kończyli bowiem studja w Dorpacie. Do szeregu takich pastorów należy też pastor Ryszard Paszke, nauczyciel religji ewangielickiej, a i wielu więcej by się znalazło. Nawoływanie o pastorów z Berlina, to są tylko wybiegi niemieckie:

A może się uda!
Czy mało mamy swoich hakatystów?

— **Posady.**

Dyrekcja kolei państwowych w Stanisławowie posiada większą ilość posad urzędniczych w działach służby inżynierskiej i konceptowej. Od osób tych są wymagane następujące warunki:

1) obywatelstwo polskie,
2) nieprzekroczony 35 rok życia,
3) nieposzlakowany charakter,
4) ukończone studja prawnicze, względnie ukończone studja techniczne na wydziale inżynierskim, lub na wydziale budowy maszyn, lub też ukończone studja na takichże wydziałach wyższych szkół przemysłowych.

Podania należy wnosić do Wydziału dla spraw osobistych Dyrekcji kolei państwowych w Stanisławowie najpóźniej do dnia 15-go sierpnia 1919.

— **Poczta.**

W Skolimowie, w Łosicach i Niemojni na Podlasiu otwarto nowe urzędy pocztowe.

— **Żniwa.**

Żniwa, opóźnione w tym roku przez padające ciągle deszcze, już rozpoczęły się w całym kraju. Jedynie łęczyckie pośpieszyło się z uprzątaniem pól i dzięki lepszej pogodzie (deszcze tam nie padały tak, jak gdzieindziej) — zdołało nietylko zboże zebrać, ale i wymłócić. Nowe to zboże łęczyckie już od tygodnia jest w Warszawie.

Natomiast z lubelskiego dochodzą wieści bardziej zastraszające: deszcze ulewne nie pozwalają zebrać zboża, kartofle stoją pod wodą; gniją w niskich miejscowościach. Siano i koniczyny w wielu miejscach przepadły.

— **Zjazd drukarzy.**

Zjazd drukarzy, litografów, przemysłowców odbędzie się w Warszawie dnia 20, 21 i 22 września.

Biuro zjazdu: Towarzystwo przemysłowców, Chmielna 2 w Warszawie.

— **Emigranci polscy we Francji.**

Przybył do Warszawy kapitan wojsk polskich Piotr Nowicki, b. prezes Związku wojskowych polaków w Jałcie. P. Nowicki przyjeżdża z południowej Francji, gdzie się znajduje około 2,000 polaków, mężczyzn, kobiet i dzieci, emigrantów z Krymu, którzy na okrętach francuskich uciekli przed bolszewikami.

Są to: lekarze, adwokaci, inżynierowie, którzy z różnych miast rosyjskich schronili się na Krym przed okrucieństwami bolszewickiemi, a z Krymu musieli wraz z rodzinami emigrować do Francji.

Rząd francuski otoczył emigrantów opieką, żywi ich i daje im mieszkanie, ale pomimo to położenie licznej tej kolonji osiedleńców nie jest do pozazdroszczenia.

Rozlokowani są w pobliżu Marsylji, Grenobli i t. d.

Informacji, dotyczących tych rodzin, udziela kapitan Nowicki w hotelu Europejskim № 30.

— **Żywność do Zakopanego.**

Ministerjum aprowizacji poleciło wysłać do Zakopanego zapas mąki, cukru, tłuszczów, ryżu, kaszy itp., aby zaradzić brakowi żywności, wywołanemu napływem przyjezdnych z Warszawy.

— **Zebranie.**

Dziś, o godzinie 8-ej wieczorem, w Resursie rzemieślniczej, ul. Kilińskiego № 117, odbędzie się zebranie rzemieślników i inżynierow w celu nawiązania ściślejszych fachowych stosunków.

Powrót Habsburgów na tron austryjacki?

(Od wł. korespondenta)

Wiedeń, 10 sierpnia. — „Allgemeine Ztg.“ donosi, że przewrót na Węgrzech będzie miał także doniosłe skutki w Wiedniu. Powrót Karola do Austrji nie jest wykluczony. Również noszą się w sferach decydujących z myślą przywrócenia monarchizmu. Regentem na razie zostałby arcyksiąże Eugeniusz, b. komendant Tyrolu.

Tego rodzaju możliwość zawdzięczają Habsburgowie poparciu Anglji. Onegdaj mianowicie, jak donoszą południowe pisma wiedeńskie, cesarz Karol i Zyta byli w odwiedzinach u króla angielskiego Jerzego i jego małżonki. Skutek tych odwiedzin może być dla losów cesarza Karola bardzo decydujący.

Misja arcyksięcia Józefa.

(Od naszego korespondenta.)

Wiedeń, 10 sierpnia. — „Mittag P[illegible]“ donosi, że podczas rządów bolszewickich [illegible] Józef był strzeżony przez wojska koal[illegible], a specjalnie oddziały belgijskie. Arcyksiąże Józef cieszy się w Belgji poparciem pary królewskiej, to też na wypadek rokowań z Węgrami arcyks. Józef weźmie w tych rokowaniach de[illegible] udział.

Wpływy mocarstw koalicyjnych na południu Rosji.

(Od wł. korespondenta.)

Konstanca, 10 sierpnia. Wybrzeża morza Kaspijskiego z jednej strony Kaukazu, a morza Czarnego z drugiej strony są obsadzone przez Anglików. Morze Czarne na południu Rosji aż do Warny zajęły wojska francuskie.

Konstantynopol znów i Bosfor znajduje sie w ręku angielskim. W ten sposób odbywa się też żegluga.

Arcyksiąże Józef do Clemenceau.

(Od własnego koresp.)

Arcyksiąże Józef wystosował do Clemenceau depeszę następującą: „Na podstawie zgodnych zapatrywań ludności kraju wezwaliśmy do ustąpienia ministerjum, rekrutujące się po części z członków był. rządu Beli Kuhna. Wezwany przez nowe ministerjum do objęcia władzy jako rządca państwa, przyjąłem ją. Ludnośc miasta Budapesztu przyjęła obalenia rządu bolszewickiego z nieopisanym entuzjazmem. Mojem najbliższem zadaniem jest zwołanie zgromadzenia narodowego, które na drodze konstytucyjnej rozstrzygnie o formie państwowej. Aż do tego czasu jest moim pragnieniem zupełne obalenie bolszewizmu, przeprowadzenie układu rozejmowego, uregulowanie rozluźnionych stosunków w kraju, zapewnienie produktywności pracy. Z tych powodów szukamy zbliżenia z koalicją i prosimy o przychylne poparcie i uznanie obecnego rządu“.

Wzlot na aeroplanie polskim.

Zawarczał motor...

Pilot-porucznik Jesionowski pewnie chwycił za ster, porucznik-obserwator Słowik, kierownik centralnych warsztatów lotniczych, zwycięsko i z dumą, jak pisze „Kur. Warsz.“, dosiadł swego powietrznego rumaka i frunęli, jak ptacy, nad błoniem mokotowskiem, wpatrzeni w pozostające hen w dole mury grodu stołecznego.

— W imię Boże!—cisnęło się na usta, ogarniało wzruszenie. Pierwszy aeroplan polski, zbudowany w naszych warsztatach lotniczych, zafurczał nad ojczystą ziemią. Lekko i chyżo wzbił się w przestworza, zgrabny, jak świegotliwa jaskółka, wymuskany pieszczotliwie, jak paniczyk wielkomiejski, wycackany precyzyjnie. Wprawne snać dłonie nadawały mu kształt i gibkość, budowały szeroką pierś, wygięte zalotne śmigi i cienki w talji kadłub. Poszybował gładko i swobodnie, a choć gwizdał wiatr-przekora, twardo osadzoną piersią rozdzierał przestrzeń powietrzną i parł dalej i wyżej.

Bezimienny jeszcze. Chrzest ma się odbyć niebawem, uroczyście, jak przystało, z błogosławieństwem na przyszłość. Narazie mówi się o nim: dwupłatowiec systemu „Reland“ i tyle. Pięknie odrobiony orzeł biały na tle amarantu i marka fabryczna C. W. L. (centralne warsztaty lotnicze) stwierdzają jednak przynależność jego i pochodzenie.

— Swietnie! — zawołano z dołu!

A bezimienny jeszcze, jak gdyby słysząc, co o nim mówiono, zakreślał coraz wyżej koła i łuki, jak wąż srebrzysty przedzierając się przez dolinę mgieł i obłoków.

Było to 9 sierpnia, o godz. 9 zrana, na polu mokotowskiem w Warszawie. Pierwszy aeroplan polski, w centralnych warsztatach lotniczych zbudowany, złożył hołd polskiej stolicy.

Bezczelność korespondentów amerykańskich.

Wiemy dobrze jak różnego autoramentu korespondenci zagraniczni szkalują Polskę w pismach zachodnio-europejskich i amerykańskich; dotyczy to zwłaszcza korespondentów żydów. Czasem informacje te są aż komiczne, czasem bezczelne — zawsze zaś szkodliwe.

„New-Jork Herald“ z dn. 31 lipca zamieścil artykuł niejakiego Mackenzie'go, w którym autor, pisząc o ratyfikacji pokoju przez Polskę, podaje, że partja Dmowskiego będzie występowała ostro przeciw ratyfikacji. Informacja ta brzmi wprost komicznie, ale skąd może być zaczerpnięta?

W tym samym numerze „N. J. Heralda“ znajdujemy artykuł p. Bersteina o „pogromach“ w Polsce.

Bernstein sekretarz misji senatora Morgentaua znany jest ze swej nienawiści do polaków, a choć przysłany został z misją, mającą zbadać bezstronnie stosunki polsko-żydowskie, w dalszym ciągu pluje na Polskę i szkaluje. Nie dość na tem, twierdzi on, że najpoważniejsi politycy polscy, mówiąc o sprawie żydowskiej, kłamią świadomie.

P. Herman Bernstein powiada w swoim artykule, że oświadczenia pp. Paderewskiego, Piłsudskiego, Morgenthaua, Gibsona i innych nie odpowiadają rzeczywistemu stanowi rzeczy. Ze ci mężowie nie są dobrze poinformowani p. H. B. obiecuje opublikować akty, stwierdzające winę polaków w pogromach, które były gorsze i sroższe niż w Rosji. Podkreśla, że ludność żydowska jest ciągle terroryzowana w Polsce, a widział to on na własne oczy w czasie swego pobytu w Polsce.

Doprawdy niewiadomo, co bardziej podziwiać: bezczelność Bernsteina, czy miękkość naszego rządu. Znani od lat szkodnicy bez względu na to, czy są członkami misji, czy przyjeżdżają prywatnie winni mieć wzbroniony wstęp w granice Polski, jeżeli zaś dostali się tu—powinni być niezwłocznie odstawieni do granicy.

Kraj ma nietylko prawo, ale i obowiązek bronić się przed infiltracją wrogów. Rząd zaś musi się zdobyć na energję i nie pozwolić w dalszym ciągu pluć na Polskę. Łagodność dotychczasowa rozzuchwaliła różnych Bernsteinów, czas ukrócić ich nieuczciwość polityczną.

Teatr i sztuka.

— **Teatr Polski.**

Dziś, t. j. poniedziałek Teatr zapowiada nader interesującą premierę głośnej sztuki I. Surguczewa „Jesienne skrzypce“ z udziałem Z. Jakubowskiej.

Obrazek z dobrodziejstw bolszewickich.

Aczkolwiek bolszewizm nie robił sobie nigdy ceremonji z życiem ludzkiem i wyroki śmierci były zawsze na porządku dziennym, to jednakże to, co się obecnie w Rosji dzieje, przechodzi miarę ludzkiego wyobrażenia. Czerwony teror szaleje wszędzie, gdzie dosięga ręka komisarzy bolszewickich. A teror ten—dziki, bezpodstawny i bezwzględny.

Za porażki swe na froncie, bolszewicy mszczą się na spokojnej, Bogu ducha winnej, ludności. Często chwytają ludzi w biały dzień na ulicy i na mocy jedynie ustnego polecenia komisarza rozstrzeliwują natychmiast.

Dzisiaj, gdy na wszystkich frontach bolszewikom się nie wiedzie, gdy ataki na front polski rozbijają się, jak o skałę, bolszewicy zwrócili swoją zaciekłość przeciwko polakom, znajdującym się w Rosji, przeto polacy tam będący, prześladowani są na każdym kroku i przeżywają istne męczarnie.

Przy braku pożywienia i olbrzymiej drożyźnie polaków usuwają od kontyngensu aprowizacji. Drożyzna okropna, funt chleba 25 rub., funt cukru 120 rub., masła 200 rub. W związku z głodem szerzą się wszelakie epidemje, szczególniej tyfus plamisty dziesiątkuje ludność.

Trockij, chcąc wlać otuchę w serca swych czerwonogwardzistów, rozjeżdża teraz po całej Rosji, spotykany przez władze z nadzwyczajną pompą, urządza przeglądy wojsk—niby dawniejsze carskie smotry — ale i płomienna wymowa Trockiego nie porusza serca dawniej wiernych wojsk i tu i owdzie pułki odmawiają posłuszeństwa.

Odpowiedź Redakcji.

P. J. Zawadzkiemu. Uprzejmie prosimy o przybycie do Redakcji między 5—7 wieczorem w celu porozumienia się w wiadomej sprawie.

P. O. Krygierowi. Wieczorowe kursy języka polskiego prowadzone będą przez Polską Macierz Szkolną. Należy się zwrócić do biura P. M. S. Piotrkowska 155.

P. Reginie, żonie żołnierza polskiego. List Sz. Pani porusza sprawę nader palącą i sprawiedliwie ujętą. Prosimy bardzo o pofatygowanie się do Redakcji między godz. 5—7 wieczorem, gdyż ch[...] byśmy z Sz. Panią omówić obszerniej tę kwestję.

P. Emilji Jarz. Wiersz napisany z polotem[...] zdolność styl obrazowy i barwny, forma, mimo pew[...] usterki, niezła.

Z powodu wielkiej ilości materjału w tece, n[...] razie nie możemy skorzystać. Prosimy o pofatygowa[...] nie się do Redakcji pom. godz. 5—7 po poł.

Kącik humorystyczny.

Podsłuchane.

Symsie. Powiedz mi, mój Pniechesi[...] dlaczego ta koalicja dała nam żydkom tylko 93[...] a nie całe sto?

Pnieches. Oj, jaki ty, Symsie jesteś kiep[...]ski dyplomat. Mi sie zdaje, że te siedem paragrafy to nam żydom sami polacy dołożą, ale to będą bardzo ważne.

Symsie. Dlaczego takie ważne?

Pnieches. Dlatego ważne, że te siedem paragrafy będziemy mieli tu na miejscu, a po te 93 będziemi wciąż musieli jeździć do Wersalu.

I. H.

Chcesz odbudować swoje domostwo?
Chcesz zaopatrzyć się w narzędzia niezbędne?
::: ZAPAMIĘTAJ WIĘC, ŻE :::
Młockarnie na prostą słomę, Kieraty, Kosy, Sierpy, Łopaty, Buksy i Żelazo gospodarskie
1603 oraz
Cement na dachówki i na pustaki
dostarcza najtaniej i wysyła niezwłocznie
Tow. Handlu Żelazem
Dubowski, Henneberg i Szulczewski
w WARSZAWIE,
Praga—Targowa 43, tel. Nr. 175 (dawny).

Maszyny do pisania
Taśmy do wszelkich maszyn piszących, 1 a gatunek przedwojenny
Mech. warsztat reparacyjny wszelkich systemów.
Nauka pisania na maszynach wszelkich systemów.
Kupno maszyn do pisania. 1522 2
Adolf Goldberg, Łódź, Andrzeja № 1.

ŚWIERZBĘ leczy radykalnie **SKABIODERMA MOTOR.** 1414 3

W 8-o kl. Gimnazjum Filologicznym
A. ZIMOWSKIEGO W ŁODZI
— ul. Targowa 63. —
Z nowym rokiem szkolnym otwarta będzie klasa 7-a.
Egzaminy dla nowowstępujących kandydatów rozpoczną się 26 sierpnia. Podania przyjmuje kancelarja szkoły do 25-go sierpnia codziennie w godzinach od 10—1 p. p. 1567 9
Rok szkolny rozpocznie się 30 sierpnia.

Dla pp. Cukierników i Restauratorów
piękne Drzewka Laurowe
poleca **zakład Ogrodniczy L. KOŁACZKOWSKIEGO**
Piotrkowska 83. 1389n0

Zawiadomienie.
Niniejszym mam honor zawiadomić Szan. Klijentelę iż z dniem 15 lipca 1919 r. otworzyłem przy ul. Dzielnej № 2 (róg Piotrkowskiej) nową Księgarnię pod firmą:
„KSIĘGARNIA KRAKOWSKA“
Polecając Szan. Publiczności duży wybór dzieł pisarzy polskich i obcych, pozostaje w nadziei iż Szan. Publiczność zwróci uwagę na moją firmę.
1512-1 Właściciel **Maksymiljan Waniek.**
Biuro ogłoszeń „Merkur“ Piotrkowska 82.

Kto ma do sprzedania AKWARJUM
większych rozmiarów, zechce zawiadomić Gimnazjum Państwowe w ZGIERZU (Rynek Kilińskiego 7). 1614—5

Potrzebna Kantorzystka
obeznana z buchalterją i rachunkowością.
Oferty pod „E. S. T. O.“ złożyć w administracji Rozwoju. 1611-2

NA WYPŁATĘ
towary damskie, męskie, dziecinne, bluzki, obrusy i kołdry
Ch. Markowicz i S-ka
Piotrkowska № 37, w podwórzu 1534:2

Pokoje umeblowane
z elektrycznem oświetleniem
kuchenkami i wszelkiemi wygodami są **zaraz do wynajęcia** od 6 do 12 marek na dobę. Miesięcznie od 60 do 180 marek.
Zielona Nr. 12. 1598:0

Teatrzyk dla ludu
„LUDOWIEC“
obraz dramatyczny z życia ludu wiejskiego w 5 aktach.
Napisał i wydał R. Więcławski ku uczczeniu pamięci Władysława Franciszka SITKOWSKIEGO, nauczyciela ludowego, zmarłego na stanowisku podczas dni zmartwychwstania umiłowanej Polski. Jest do nabycia w księgarniach w Częstochowie. Cena 1 egzemp. 1 m. 50 fen. 1602 1

Drobne ogłoszenia:

Sprzedaż:

Meble sprzedaje, szafy, łóżka, krzesła, stoły, kredensa, urządzenie restauracyjne i sklepowe. Piotrkowska 108, Przeździecki. 5549—5

Meble, łóżka, materace, szafy, otomanę, kredens, stół, krzesła, garnitur, lustra, biurko, fotel, tanio sprzedam Piotrkowska 225—5, I p. front. 5541—2

Firanki, koronki niciane, klockowe, hafty poleca w mieszkaniu prywatnym. W. Bogucka, Kilińskiego 102 m. 4, pierwsze piętro. 5545—3

Jest do sprzedania domek drewniany z zabudowaniem i ogródek w Rudzie Pabjanickiej, R. Rosiak. 5515—2

Masło, ser, śmietanę zawsze świeże poleca Mleczarnia wiejska, Gubernatorska 27. 5491—2

Masło stare po cenie zniżonej poleca Mleczarnia wiejska, Gubernatorska 27. 5490—2

Meble sprzedam z dwóch pokoi, sypialnię, stołowy, garderobiarkę z lustrem do przedpokoju. Kilińskiego 107 m. 27. 5225—pś2

Meble nowe i używane sprzedaje po cenach najniższych Orla 25, stolarnia. 4545—16.

Oficyna z placem do sprzedania. Lipowa 76—5. 5502—2

Różne:

Akuszerka Marja Kubicka przyjmuje. Ul. Piotrkowska № 199 m. 14. 5777—pwS

Do wynajęcia pokój umeblowany z elektrycznem oświetleniem. Wiadomość: Piotrkowska № 220 m. 6, między 12—2. 5455—sw2

Dziewczyna wiejska pracowita poszukuje miejsca. Oferty w administracji Rozwoju. 5522—3

Mechanik z dobremi świadec[...]twami długoletniej pracy poszukuje posady do motoru n[...] gaz ssany przy młynie lub elek[...]trowni albo pom. do parow[...] maszyny z reparacją wszelkic[...] maszyn, wchodzących w zakre[...] ślusarstwa. Oferty do admi[...]stracji Rozwoju pod „Mechanik“ 5533—5

Modelarz-stolarz samodzielny poszukuje pracy w odpowie[...]dnich zakładach. Oferty do Roz[...]woju pod „M. 275“. 5189—2

Pokoju umeblowanego z wygo[...]dami w śródmieściu, prz[...] chrześcijańskiej rodzinie poszu[...]kuje urzędnik państwowy, żo[...]naty, bezdzietny. Oferty w Roz[...]woju pod „Inżynier“. 5512—

Pokój umeblowany z oddziel[...]nym wejściem i usługą od[...] najmę, Sosnowa 9. 5495—5

Potrzebni ajenci do sprzedaży artykułu licznie rozpowszech[...]nionego w użytku domowy[...] Okazja dobrego zarobkowani[...] Gotówka od mk. 18. Zgłasza[...] się: Płocka 1 m. 3, od 10—6 p[...] poł. 5505—2

Zaginęła suka rasy „Szczurnik“ głowa żółto-czarna, na ogonie czarna, a na przedniej nodze żółto-czarna łata. Odprowadzić za wynagrodzeniem na ulic[...] Ogrodową № 35. 5519—1

Zagubione dokumenty.

Adela Kwaśniewska zagubi[...] paszport niemiecki wydany [...] gminy Dajnów, pow. Gostyńs[...] 5540—

Białek Szlama zgubił paszp[...] niemiecki wydany w Łodzi. 5516—

Czesława Wesołowska zagubi[...] paszport niemiecki wyda[...] z gminy Chociszew pow. Łęczy[...]kiego. 5555—

Chaim Rozenberg 2 zagubił p[...]szport rosyjski, legitymac[...] chlebową i kartę zapomogow[...] komitetu dla bezrobotnych. 5492—

Kling Adolf zgubił paszport n[...]miecki wydany w Radogo[...]szczu. 5551—

Kröll Jakób zgubił paszport n[...]miecki wydany w Łodzi. 5517—

Skradziono paszport niemie[...] na imię Tomasza Antczak[...] 5515—

Roman Kuczbański zagubił pa[...]szport rosyjski wydany w Ło[...]dzi. 5485—

Zygmunt Wiński zagubił pas[...]port tymczasowy wydany [...] Łodzi. 5525—

Dentysta 163[...]
Józef Halpe[...]
powrócił
PIOTRKOWSKA 8[...]

Wydawca Wiktor Czajewski. W tłoczni S. Czajewskiego